ПЛАН ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВА
зимски семестар 2026/2027 година

Податоци за наставниот предмет:
Деловно комуницирање
Код: 3

Податоци за предметниот наставник:
Проф. Д-р Рената Петревска Нечкоска
време за консултации: понеделник и четврток 9.00-11.00ч.
кабинет: 27
email: renata.petrevska@uklo.edu.mk

Детална содржина на предметот:

Дигитална економија, Електронска трговија, Електронски бизнис, Електронско банкарство, Форми на е-бизнис според степен на дигитализација, според природа на трансакции и врски меѓу партиципантите и сл., Типови на банки според степен на дигитализација на нивниот бизнис, Фактори кои предизвикаа структурни реформи во банкарството.
Предности на електронското банкарство за банката и за клиентите, Недостатоци и проблеми кај електронското банкарство за вклучените страни, Можности и потенцијали на електронското банкарство
Електронски пари, Дигитални пари, Карактеристики на електронските пари, Дигитален паричник, Значајните функции што ги извршува дигиталниот паричник, Категории на дигитални паричници, Client based и Server based дигитален паричник, Предусловите за електронските пари да бидат прифатени, Типови на електорнски пари нивни карактеристики, Процес на плаќање со електронски пари, Законска регулатива за електронски пари во Република Македонија (издавање, субјекти), Биткоин електронски пари.
Платежни картички, CVV код, Предностите што ги овозможуваат платежните картички, Правила што треба да ги почитува корисникот при користењето платежни картички, За што можат да се користат платежните картички, Критериуми за поделба на платежните картички, Кратко објаснување на секој од типовите платежни картички според времето на плаќање, анонимноста на трансакцијата и намената за која се издадени и исто според технологијата што ја применуваат, EMV стандарди.
Корисни аспекти на банкоматите (за клиентите и за банките); Компоненти и функционирање на банкоматот; Ризици кај банкоматите; Образложете барем еден пример од реалниот живот на злоупотреба кај банкомати
POS терминали
Елаборирајте го вашето гледиште на предизвиците на современото банкарство
Причини кои доведуваат до неопходност на системи за управување со односите со клиентите; Customer Relationship Management (CRM); Интегриран CRM (цели, шематски приказ и објаснение); Извори на податоци за интегриран CRM; Што се унапредува добриот CRM во банките, Дефинирање на платен промет; Видови на плаќања; Дефинирање на електронски плаќања, плаќања од голема и мала вредност; SWIFT мрежа (дефинирање и историја); Предности од користење на SWIFT; SWIFT корисници; SWIFT стандарди и кодови; IBAN број; Видови на меѓубанкарски плаќања; TARGET; RTGS; Системи за нето плаќања; Учесници во процесот на електронски плаќања; Фази на процесот на плаќање;
Главни компоненти на Стратегијата за развој на платните системи на РМ 2013-2017

Критериуми за безбедност на податоците во електронското банкарство; Енкрипција и Декрипција; Енкрипција со еден клуч; Енкрипција со два клуча; Алгоритми за енкрипција со јавен клуч; Електронски потпис; Дигитален цертификат; Шематски прикази на Енкрипција со еден и со два клуча; Secure Socket Layer; Secure Electronic Transaction Дефинирање на домашно банкарство и типови, Телефонско банкарство, Он-лине банкарство, Интернет банкарство (опис), Фази во развојот на интернет банкарството, Нивоа на развој на присуството на банките на интернет Директива за платежни услуги и платни системи и Payment Services Directive 2 како и други регулативни и законски рамки Електронското банкарство меѓу законите, теоријата и праксата - на глобално, организациско и индивидуално ниво
Литература:

Задолжителна литература				
Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Рената Петревска Нечкоска	Компилација на материјали за интерна употреба во онлајн репозиториум	ЕФП	2023
2.	Марјан Ангелески Рената Петревска Нечкоска	Е-бизнис практикум	Економски Факултет Прилеп	2019
3.	Global partnership for financial inclusion	G20 High-Level Principles for Digital Financial Inclusion	Global partnership for financial inclusion	2023

Дополнителна литература				
Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Bilal Sucubaşı, Andrijana Bojadzievska Danevska, Savica Dimitrieska, Elena Parnardzieva Stanoevska	The digital transformation of banking	Routlege	2026
2.	Shashwat Alok Pulak Ghosh Nirupama Kulkarni Manju Puri	BREAKING BARRIERS TO FINANCIAL ACCESS: CROSS-PLATFORM DIGITAL PAYMENTS AND CREDIT MARKETS	NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH, Cambridge, Massachusetts	2025
3.	Shilpa Chauhan and Asif Akhtar, Anish Gupta	Customer experience in digital banking: a review and future research directions	Emerald Publishing	2022

Очекувани резултати од учењето:

- Усвојување на големата слика на банкарството, позиционирање на столбот на електронското банкарство и главните стејкхолдери во банкарскиот екосистем во поглед на електронското банкарство
- Регулатива, закони, правила на игра на глобално, Европско и национално ниво
- Системи, мрежи, платформи - во концепциска и техничка смисла, но и менаџерски и кориснички аспекти
- Модалитети на примена на електронското банкарство
- Најновите трендови на криптовалути, блокчејн технологија во електронското банкарство, дигитална економија и електронски бизнис
- Теоријата и праксата од мулти-стејкхолдер перспектива

Начин на оценување:

Активност	**Бодови**	**Вид на активност**
Завршен испит или колоквиум	0-80 бодови	задолжителна
Присуство и активност на предавања/вежби	0-10 бодови	задолжителна

Самостојна/домашна работа (есеј, семинарска, проект итн.)	0-10 бодови	незадолжителна
Оценка од 0 до 50 поени: оценка 5(пет) од 51 до 60 поени: оценка 6(шест) од 61 до 70 поени: оценка 7(седум) од 71 до 80 поени: оценка 8(осум) од 81 до 90 поени: оценка 9(девет) од 91 до 100 поени: оценка 10(десет) Забелешка: Стекнатите поени по основ на присуство и активност на предавањата и вежбите важат само до евентуално повторно запишување на предметот.		
Забелешка/Коментар: /		

Прилеп, 01.10.2026 година

проф. д-р Рената Петревска Нечкоска